

Nader onderzoek Ecologie

Herenstraat 21-23 Noordwijk

Opdrachtgever: gemeente Noordwijk

Lievens Milieu B.V.

Documentnummer
SOB009561

KvK
30152124

Telefoon
088-9102000

Versie
1

Postadres
Ringwade 41, 3439 LM
Nieuwegein

Internet
lievense.com

Datum
17 oktober 2019

Colofon

Rapporthistorie

versie 1 17 oktober 2019 concept

Contactgegevens

M. Gehem
088 910 2033
mgehem@lievense.com

Autorisatie

Documentnummer	Versie	Status
SOB009561	1	concept

Opgesteld door	Functie	Datum	Paraaf
K. Maes	Adviseur ecologie	17 oktober 2019	

Geverifieerd door	Functie	Datum	Paraaf
M. Gehem	Adviseur ecologie	17 oktober 2019	

Akkoord projectleider	Functie	Datum	Paraaf
M. Gehem	Adviseur ecologie	17 oktober 2019	

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Wettelijk kader	5
2.1	Gebiedenbescherming	5
3	Plangebied	7
3.1	Huidige situatie	7
3.2	Planontwikkeling en geplande ingrepen	9
4	Onderzoeksopzet en methode	10
4.1	Afbakening opzet	10
4.2	Onderzoeksopzet	11
5	Resultaten	14
5.1	Resultaten nader onderzoek	14
5.2	Omgevingscheck	15
6	Effectenbeoordeling, conclusie en aanbeveling	17
6.1	Effectenbeoordeling en conclusie	17
6.2	Aanbeveling	17
6.3	Geldigheid onderzoeksgegevens	18
Overzicht bijlagen		
Bijlage 1		
-	Wetgeving en beleid	21
Bijlage 2		
-	Kaart regionale ligging	26

1 Inleiding

In opdracht van gemeente Noordwijk heeft Lievense Milieu B.V. een nader onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van gierzwaluw, huismus en vleermuizen in het plangebied aan de Heerenstraat 21-23 te Noordwijk (provincie Zuid-Holland). De aanleiding is de Quicksan Ecologie uitgevoerd door Lievense Milieu B.V. (Lievense Milieu B.V., 2019). Uit de quickscan is naar voren gekomen dat de bebouwing in potentie geschikt is voor bovengenoemde soorten. Door de voorgenomen werkzaamheden ondervinden deze soorten mogelijk schade. Vanuit de quickscan is geadviseerd om nader onderzoek uit te voeren naar het gebruik van het plangebied door deze soort(groepen).

Het doel van dit nader onderzoek is vast te stellen of de betreffende ontheffing plichtige soorten daadwerkelijk voorkomen (met bijbehorende functie(s) in het plangebied) en/of de geplande ontwikkelingen strijdig zijn met de soortbescherming van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb). In geval van te verwachten knelpunten tussen de soort en planontwikkeling, wordt aangegeven welke vervolgstappen nodig zijn en welke mitigerende (verzachtende maatregelen) en/of compenserende maatregelen van toepassing kunnen zijn. Op basis van dit nader onderzoek kan, indien nodig, een ontheffing worden aangevraagd bij de Provincie Zuid-Holland.

Als in het plangebied geen beschermde soorten aanwezig zijn en het plangebied geen functie (zoals verblijfplaatsen of essentiële vliegroute) heeft voor deze soorten is het aanvragen van een ontheffing en het nemen van soortgerichte maatregelen niet noodzakelijk. Indien tijdens dit nader onderzoek geen ontheffingsplichtige soorten in het plangebied zijn aangetroffen, of als de aanwezige ontheffingsplichtige soorten geen schade zullen ondervinden van de geplande ingrepen, blijven ten allen tijde de algemene beschermende bepalingen van kracht in de zin van de algemene zorgplicht (artikel 1.11 van de Wnb).

Lievense Milieu B.V. is door Normec Certification gecertificeerd voor de ISO 9001- en de 14001-normen en heeft een eigen kwaliteitssysteem. De medewerkers van Lievense Milieu B.V. voor de uitvoer van flora- en faunaonderzoeken zijn allen VCA gecertificeerd. Daarnaast is Lievense lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB).

Lievense Milieu B.V. is niet aansprakelijk voor (vervolg)schade welke kan voorkomen op basis van de inhoud en resultaten van het opgestelde activiteitenplan. Dit rapport is opgesteld op verzoek van de gemeente Noordwijk en is zijn eigendom.

2 Wettelijk kader

De Wet natuurbescherming (Wnb) voorziet in de bescherming van planten- en diersoorten (zie bijlage 1).

De basis wordt gevormd door de zorgplicht (artikel 1.11) waarin gesteld wordt dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

In de Wnb zijn hiernaast, op basis van internationale afspraken, drie beschermingsregimes opgesteld voor strikt beschermde soorten. Voor de eerste twee beschermingsregimes sluiten deze nauw aan bij de verboden en uitzonderingen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere soorten geldt een minder strikt regime.

Tabel 2.1: Op hoofdlijn verboden per beschermingsregime

Soorten	Artikel Wnb	Verboden
Vogelrichtlijn	3.1	<i>Lid 1. Opzettelijk doden/vangen</i> <i>Lid 2. Opzettelijk vernielen, wegnemen of beschadigen van nesten/eieren</i> <i>Lid 3. Eieren rapen/onder zich hebben</i> <i>Lid 4 & 5. Opzettelijk verstoren (indien van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding)</i>
Habitatrichtlijn soorten uit bijlage I en II van de Bern conventie en bijlage I van de Bonn conventie	3.5	<i>Lid 1. Opzettelijk doden/vangen</i> <i>Lid 2. Opzettelijk verstoren</i> <i>Lid 3. Eieren te rapen of vernielen</i> <i>Lid 4. Beschadigen of vernielen van rust- en voortplantingsplaatsen</i> <i>Lid 5. Opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, onwortelen of vernielen van planten</i>
Andere beschermde soorten	3.10	<i>Lid 1 a. Opzettelijk doden/vangen van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden (vernoemd in bijlage van de wet onderdeel A)</i> <i>Lid 1 b. Beschadigen of vernielen van rust- en voortplantingsplaatsen van soorten (als bedoeld in bijlage van de wet onderdeel A)</i> <i>Lid 1 c. Opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, onwortelen of vernielen van planten (als bedoeld in bijlage van de wet onderdeel B)</i>

Elk van de drie beschermingsregimes kent zijn eigen soortenlijsten met daarbij eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffingsverlening.

2.1 Gebiedenbescherming

Het onderdeel gebiedsbescherming van de Wnb voorziet in de bescherming van natuurgebieden van Europees belang welke behoren tot het Natura 2000-netwerk. Deze gebieden worden beschermd om de gunstige staat van instandhouding van vogelsoorten, habitattypen en andere planten- en diersoorten te behouden en waar nodig te herstellen. De

basis wordt gevormd door de zorgplicht (artikel 1.11) waarin gesteld wordt dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

Naast de wettelijke bescherming van de Natura 2000-gebieden heeft Nederland de bescherming van andere gebieden vastgelegd in het Natuurnetwerk Nederland (NNN; voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS)). De bescherming van het NNN vindt plaats door toetsing van de bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen aan het NNN-beleid.

3 Plangebied

3.1 Huidige situatie

Het plangebied is gesitueerd aan de Herenweg 21-23 te Noordwijk (provincie Zuid-Holland, zie figuur 3.1 en bijlage 2). Het plangebied is circa 1.400 m² groot en omvat een leegstaande loods en een woning. Het plangebied wordt aan de noord- en zuidzijde begrensd door de bebouwing van de Herenweg 19 en 25. Aan de oostzijde wordt het plangebied begrensd door braakliggend, met bramen begroeid terrein en een bouwterrein. Aan de westzijde wordt het plangebied begrensd door de Herenweg. Het terrein is voor circa 600 m² bebouwd, de rest is verhard terrein. In het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. Zie figuur 3.2 voor een impressie van het plangebied.

Figuur 3.1 Plangebied (rood kader). Bron: Opdrachtgever

Figuur 3.2 Impressie van het plangebied.

3.2 Planontwikkeling en geplande ingrepen

Het plan omvat de sloop van de woning en bijbehorende loods en de realisatie van twee nieuwe woningen. Hiernaast wordt er aan de noordkant een verkeersverbinding gerealiseerd, die grenst aan het perceel Herenweg 19. De verkeersverbinding loopt tussen Offem-Zuid en de Voorstraat en is ten behoeve van achterliggende nieuwbouw (ten oosten van het plangebied). De nieuwe verkaveling in het plangebied is weergegeven in figuur 3.3. Voor de geplande ontwikkeling worden geen bomen gekapt.

Figuur 3.3 Het plangebied (rood kader) maar daarin de nieuwe verkaveling weergegeven. Bron: Opdrachtgever

4 Onderzoeksopzet en methode

4.1 Afbakening opzet

4.1.1 Locatie

Het nader onderzoek betreft een soortgerichte inventarisatie naar huismus, gierzwaluw en vleermuizen in het plangebied. Tijdens het onderzoek is tevens de directe omgeving onderzocht. De omgeving moet globaal meegenomen worden om te bepalen wat de lokale instandhouding is van de te onderzoeken soorten en om te beoordelen of er geschikte alternatieve locaties zijn om verblijfplaatsen van beschermde soorten (als nodig) te compenseren. De te onderzoeken omgeving staat met een blauwe contour weergegeven in figuur 4.1.

Figuur 4.1 Plangebied (rood kader) en het onderzoeksgebied (blauw gestreept kader).

4.1.2 Soorten

Op basis van de voorgenomen planontwikkeling en de resultaten van de uitgevoerde quickscan (Lieveense Milieu B.V., 2019) worden in het plangebied beschermde soorten verwacht. Het gaat om de volgende soort(groep):S

- Gierzwaluw
- Huismus
- Vleermuizen (baardvleermuis, franjestaart, gewone grootoorvleermuis, gewone dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en ruige dwergvleermuis)

Uit het aanvullend natuuronderzoek zal moeten blijken of er sprake is van vaste verblijfplaatsen en/of essentieel leefgebied behorende bij vaste verblijfplaatsen van deze beschermde soorten.

4.2 Onderzoekopzet

Tijdens de veldbezoeken was het niet mogelijk om het plangebied te betreden omdat hiervoor geen toestemming is verleend. Daarom zijn de (vleermuis) inventarisaties uitgevoerd met twee personen om voldoende dekking te bieden conform het geldende protocol en kennisdocumenten.

De verschillende veldinventarisaties zijn zoveel mogelijk gecombineerd uitgevoerd. Alle veldinventarisaties zijn door deskundig personeel uitgevoerd op geschikte dagen in de juiste periode, zodat de gegevens voldoen aan de geldende normen (zoals de Kennisdocumenten van BIJ12 en/of richtlijnen van de PGO's) en gebruikt kunnen worden voor een eventuele ontheffingsaanvraag. De veldbezoeken zijn uitgevoerd door D.Habers en S.Nelis (werkzaam als ecooloog bij Lieveense). De weersomstandigheden zijn weergegeven in tabel 4.1. Bij onverhoopte afwijkingen zal dit worden gemotiveerd.

Gierzwaluw

Gierzwaluwen keren terug naar hun nestplaats, daarom valt hun nestplaats ook onder jaarrond beschermde nestplaatsen. Onderzoek naar de aanwezigheid van gierzwaluw verblijfplaatsen is onderzocht conform het Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12, 2017a) en het Soortinventarisatieprotocol van het NGB (2017). In de periode 1 juni tot en met 15 juli zijn drie veldbezoeken uitgevoerd in de avond (twee uur voor zonsondergang) met een tussenperiode van minimaal 10 dagen. Er is gelet op de juiste weersomstandigheden en gekozen voor geluidsluwe momenten (zie tabel 4.1). Het onderzoek is gebaseerd op visuele waarnemingen en sporenonderzoek (o.a. nesten en uitwerpselen).

Huisemus

Nesten van huismussen zijn het gehele jaar beschermd. Negatieve effecten op de verblijfplaatsen van deze soort zijn conform de Wnb niet toegestaan, daarnaast zijn effecten op het (functionele) leefgebied die leiden tot het verloren gaan van deze verblijfplaatsen niet toegestaan. Het nader onderzoek is gericht op verblijfplaatsen en functies van het plangebied voor de huismus (de zogenaamde omgevingscheck).

De onderzoeksopzet voor de huismus is gebaseerd op het Kennisdocument van BIJ12 (2017b) en het Soortinventarisatieprotocol van het NGB (2017). Conform de soortenstandaard en het vernieuwde kennisdocument van de huismus wordt de aanwezigheid van een nest aangetoond door nest indicatieve waarnemingen en/of waarnemingen van exemplaren in de potentiële broedbiotoop. Daarnaast is gelet op sporen (o.a. nesten en uitwerpselen). In de periode tussen 1 april en 20 juni zijn er twee veldbezoeken uitgevoerd in de avond (vanaf 2 uur voor zonsondergang) met een tussenperiode van minimaal 10 dagen. Er is gelet op de juiste weersomstandigheden en gekozen voor geluidsluwe momenten (zie tabel 4.1).

Vleermuizen

De onderzoeksopzet voor vleermuizen is gebaseerd op het Vleermuisprotocol 2017 van het Netwerk Groene Bureaus en de soort specifieke kennisdocumenten (2017c t/m g). In het vleermuisprotocol is per vleermuissoort en type verblijfplaats aangegeven in welke tijd van het jaar het beste kan worden onderzocht. Alle functies van een plangebied voor vleermuizen zijn strikt beschermd conform de Wnb en verstoring of vernietiging is daarom verboden, tenzij een ontheffing (met activiteitenplan met bijbehorende mitigerende en/of compenserende maatregelen) wordt verkregen.

Tijdens de veldbezoeken heeft inspectie plaatsgevonden in en rondom de potentiële verblijfplaatsen op de aanwezigheid en geschiktheid voor vleermuizen, waarbij zover mogelijk ook naar sporen (zoals mest/keutels en insectenresten) is gekeken. Alle veldinventarisaties zijn door deskundigen op het gebied van vleermuizen uitgevoerd binnen de juiste onderzoekscondities zoals omschreven in het Vleermuisprotocol 2017 van het Netwerk Groene Bureaus. Conform het protocol zijn de volgende onderzoeksmethoden aangehouden:

- In de periode van 15 mei tot 15 juli moeten drie veldbezoeken, waarvan 2 in de avond (circa twee uur vanaf zonsondergang) en 1 in de ochtend (twee uur voor zonsopgang; vanaf 1 juli) plaatsvinden. In deze periode wordt vastgesteld of er zomer en/of kraamverblijfplaatsen of vliegroutes in het plangebied aanwezig zijn.
- In de periode van half augustus tot half september moeten 2 avondbezoeken uitgevoerd worden. Deze zijn erop gericht om de aanwezigheid van paarverblijfplaatsen vast te stellen, waarbij vanaf zonsondergang tot circa 01:00 uur het plangebied onderzocht wordt. Eventueel zwermgedrag van de gewone dwergvleermuis in de periode augustus tot en met september kan duiden op de aanwezigheid van een winterverblijfplaats. Bij aangetoonde vleermuisverblijfplaatsen in de zomer wordt het wintergebruik op voorhand aangenomen.

De aanwezigheid en het gebruik van het plangebied door vleermuizen is onderzocht met behulp van detectieapparatuur: Elekon Batloggers M. in combinatie met een Petterson D200/DX240 en warmtebeeldcamera Pulsar Quantum HD-38 S met externe opname mogelijkheid. De veldbezoeken en omstandigheden zijn weergegeven in tabel 4.1. De veldbezoeken zijn door twee deskundige vleermuisonderzoekers uitgevoerd.

Tabel 4.1: Omstandigheden overzicht veldbezoeken. Hm = huismus (1,2,3,4 = ronde) Gz = gierzwaluw (1,2,3 = ronde), Kr = kraam/zomerverblijf (1,2,3 = ronde), Vr = vliegroule (1,2,3 = ronde), Pr = paar/winterverblijfplaatsen (1,2 = ronde)

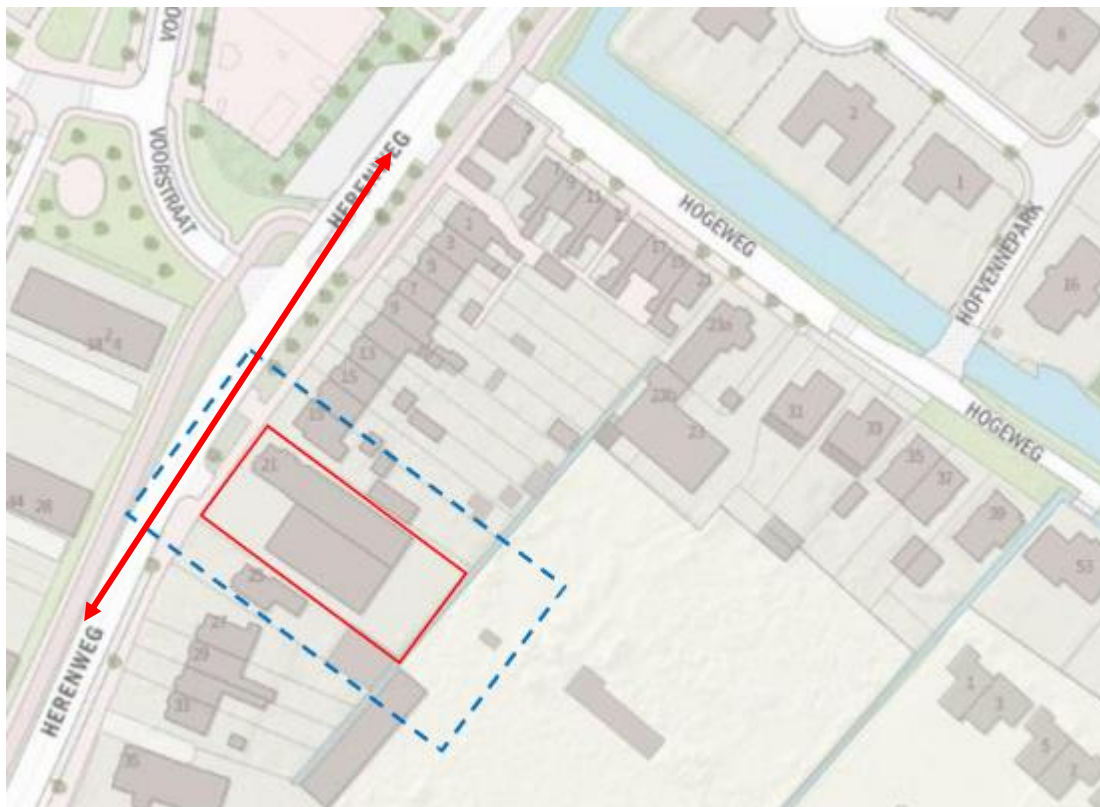
Datum 2019	Doel	Tijd	Zon op/ onder	Temp °C	Wind Bft	Bewolking/neerslag	Aantal ecologen
7 juni	Gz1 & Hm1	20:00 – 22:00	21:57	15.5	4ZO	Droog	1
17 juni	Gz2 & Hm2	20:00 – 22:00	22:03	19.2	2Z	Droog	1
17 juni	Vr1 & Kr1	22:30 – 00:30	22:03	19.2	2Z	Droog	2
27 juni	Gz3 & Hm3	20:00 – 22:00	22:04	16.4	3NNO	Droog	1
27 juni	Vr2 & Kr2	22:30 – 0:30	22:04	16.4	3NNO	Droog	2
12 juli	Vr3 & Kr3	02:30 – 04:30	05:34	16.8	2WNW	Droog	2
21 augustus	Pr1	21:30 – 00:00	20:50	15.3	2Z	Droog	2
11 september	Pr2	20:30 – 23:00	20:05	14.9	3ZZW	Droog	2

5 Resultaten

5.1 Resultaten nader onderzoek

Tijdens de veldbezoeken zijn er geen (verblijfplaatsen van) gierzwaluwen en huismussen aangetroffen in het onderzoeksgebied .

Ook verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet aangetroffen in het onderzoeksgebied. Wel is er een enkele keer een overvliegende gewone dwergvleermuis waargenomen aan de Herenweg (zie figuur 5.1). En er is een enkele keer activiteit waargenomen ten noordoosten van het plangebied. Vermoedelijk betreft dit foeragerende vleermuizen over de nabijgelegen watergang (zie paragraaf 5.2).

Figuur 5.1 Waargenomen vleermuisactiviteit (rode pijl) nabij het onderzoeksgebied (blauw kader).

5.2 Omgevingscheck

In de directe omgeving van het plangebied is in de huidige situatie een variatie aan potentieel geschikte verblijf- en foerageergebieden voor huismus, gierzwaluw en vleermuizen (zie figuur 5.2 en 5.3).

Huismus

In de omgeving van het plangebied zijn verscheidene groenstructuren, parkjes en woningen aanwezig waar de huismus kan foerageren en een verblijfplaats kan hebben. Zo ook het pand naast het plangebied (huisnummer 21) waar een verscheidenheid aan struiken, bomen en heggen aanwezig is. De huismus is hier echter niet waargenomen en daarmee is het plangebied geen (essentieel) onderdeel van het foerageergebied.

Figuur 5.2: Potentiele geschikt habitat voor huismus (globaal gele kaders) in de omgeving van het plangebied (rode kader).

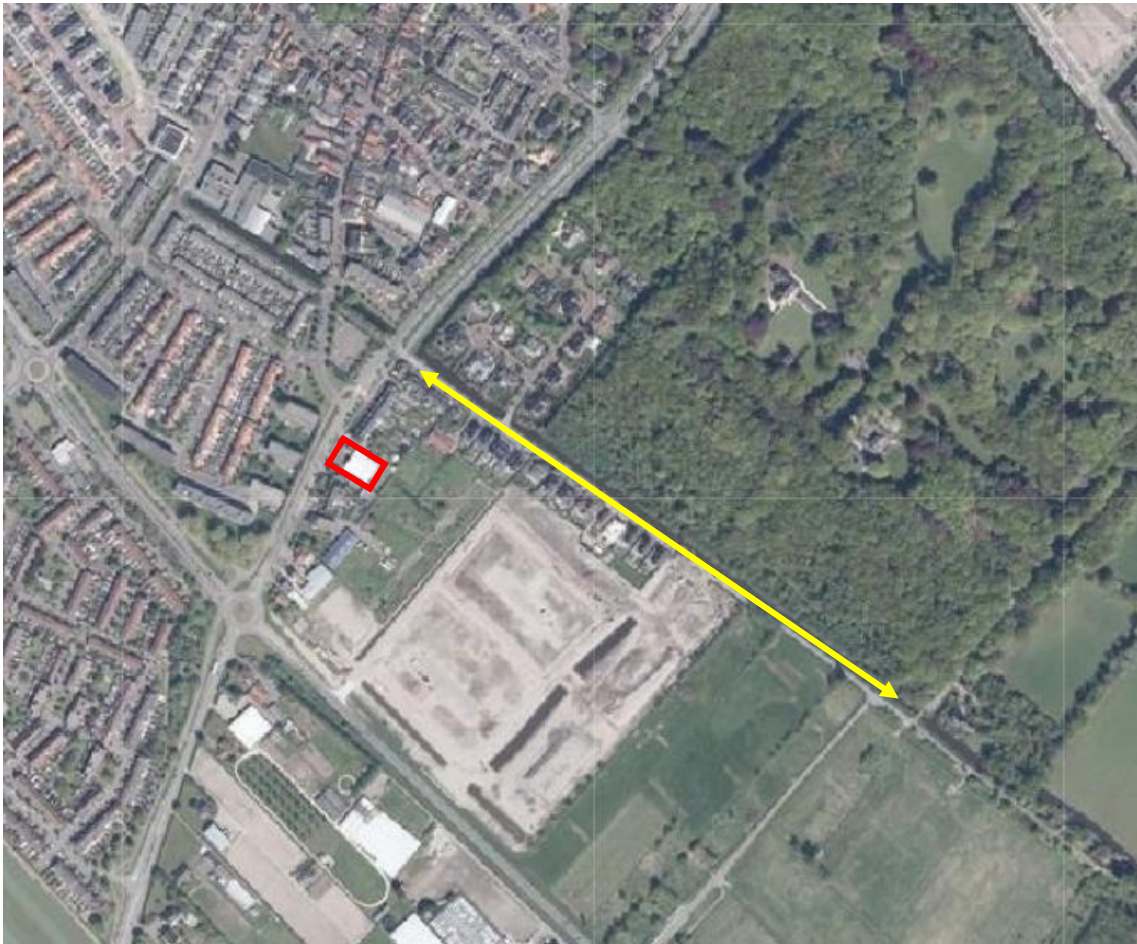
Gierzwaluwen

Gierzwaluwen zijn afhankelijk van gebouwen met geschikte holtes waarin ze een nest maken. In de omgeving van het plangebied zijn gebouwen aanwezig die potentieel geschikte verblijfplaatsen bieden. Gierzwaluwen foerageren boven open wateren, veengebieden, moerassen en gemaaide graslanden maar ook hoog in de lucht (BIJ12, 2017). Het plangebied

zou onderdeel kunnen zijn van foerageergebied. Gierzwaluwen zijn hier echter niet waargenomen. Het plangebied maakt mogelijk onderdeel uit van niet- essentieel foerageergebied.

Vleermuizen

In de omgeving (op circa 100 meter) is een watergang aanwezig die kan dienen als vliegroute voor vleermuizen (zie figuur 5.3). Daarnaast bieden in stedelijk gebied ook gevels, lokaal ondersteund door aangrenzende watergangen en bomenrijen, potentie als vliegroute. De aanwezigheid van opgaande groenstructuren en voldoende luwte bieden geschikt foerageergebied. Verblijfplaatsen kunnen onder meer worden aangetroffen in kieren van de nabijgelegen gebouwen. Het onderzoeksgebied maakt mogelijk onderdeel uit van een niet-essentiële vliegroute.

Figuur 5.3: Potentiele vliegroute (gele pijl) van vleermuizen in de omgeving van het plangebied (rode kader).

6 Effectenbeoordeling, conclusie en aanbeveling

De voorgenomen werkzaamheden bestaan uit sloop en nieuwbouw. In dit nader onderzoek is vastgesteld welke beschermde soorten voorkomen in en rondom het plangebied en of de geplande ontwikkelingen strijdig zijn met de soortbescherming van de Wnb. De onderzochte soorten zijn huismus, gierzwaluw en vleermuizen.

6.1 Effectenbeoordeling en conclusie

Op basis van de uitgevoerde onderzoeken zijn geen beschermde functies van gierzwaluw, huismus of vleermuizen aangetroffen in het plangebied. De in de omgeving gelegen watergang(en), groenstructuren en gebouwen bieden potentie voor deze soorten. Het plangebied maakt hier geen (essentieel) onderdeel van uit.

Een ontheffing in het kader van de Wnb voor de gierzwaluw, huismus en vleermuizen is niet aan de orde.

Tabel 6.1: Effecten planontwikkeling op de onderzochte soorten

Onderzochte soorten	Effect van de planontwikkeling
Gierzwaluw	Niet waargenomen
Huisumus	Niet waargenomen
Vleermuissoorten	Geen (negatieve) effecten op het leefgebied

6.2 Aanbeveling

Zorgplicht

Voor alle aanwezige soorten, ook die niet beschermd zijn via de Wnb, geldt altijd de zorgplicht (artikel 1.11). In de zorgplicht wordt gesteld dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Dit betekent dat tijdens de werkzaamheden rekening dient te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van diverse algemene soorten. Aanwezige dieren dienen de gelegenheid te krijgen om het terrein zelfstandig te verlaten. Indien deze dieren het terrein niet zelfstandig kunnen verlaten, dienen deze te worden verplaatst naar geschikt habitat buiten de ingreep. De voorkeur gaat uit naar het uitvoeren van werkzaamheden in de minst kwetsbare periode.

Minst kwetsbare periode

Omdat het aanwezige en aangrenzende groen in potentie geschikt is als broedgebied van algemene broedvogels, wordt geadviseerd versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen (doorgaans tussen 15 maart en 15 augustus) uit te laten voeren. Wordt er wel in het broedseizoen gewerkt dan dient voorafgaand aan de werkzaamheden een deskundige op

het gebied van vogels te worden ingezet. De deskundige stelt vast of broedsels aanwezig zijn en zo ja of deze worden verstoord door de toekomstige werkzaamheden.

Natuurinclusief bouwen en ontwikkelen biodiversiteit in de omgeving

De biodiversiteit in Nederland staat onder druk. Ook in de bebouwde omgeving. Door het massaal toepassen van vogelschroten, opvullen van spouwmuren (ter isolatie), bomenkap en de verstening van tuintjes (betegelen in plaats van gras, bomen en struiken), is veel verblijfplaatsen en leefgebied verloren gegaan.

Door natuurinclusief te bouwen kan het tij worden gekeerd. Een omgeving waar plek is voor biodiversiteit is tevens een gezonde omgeving waar het prettig verblijven is voor de mens. Door het treffen van de juiste voorzieningen, zoals: vogelvides, (inbouw-)vleermuiskasten en nestkasten kan een bijdrage worden geleverd aan verschillende soorten en dus biodiversiteit. Deze voorzieningen zijn dusdanig ontworpen dat, mits juist geplaatst, fauna geen schade of overlast kan veroorzaken en gaan daarom goed samen met de gebruiksfunctie voor mensen. Naast prefab oplossingen dient ook gekeken te worden naar de juiste groenvoorzieningen. Deze zijn van belang voor de verspreidings- en foerageermogelijkheden van aanwezige soorten. Denk daarbij aan afwisseling tussen vegetatielagen (kruid-, struik- en boomlaag) en waterpartijen als poelen en sloten. Ook dit draagt bij aan een prettige leefomgeving. Denk daarbij niet alleen aan de tuin op het maaiveld, maar ook aan een kruidenrijk groen dak. Er zijn zelfs zogenaamde 'bruine daken', als een groen dak niet haalbaar is. Deze zijn onder andere van belang voor witte kwikstaart.

6.3 Geldigheid onderzoeksgegevens

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegd gezag hanteert over het algemeen de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten: *“Onderzoeksgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”*

Literatuur

BIJ12, 2017a. Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*. Versie 1.0 juli 2017, BIJ12, Utrecht

BIJ12, 2017b. Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*. Versie 1.0 juli 2017, BIJ12, Utrecht

BIJ12, 2017c. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pippistrellus pippistrellus*. Versie 1.0, juli 2017, BIJ12 Utrecht.

BIJ12, 2017d. Kennisdocument Gewone grootoorvleermuis *Plecotus auritus*. Versie 1.0, juli 2017, BIJ12 Utrecht.

BIJ12, 2017f. Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Versie 1.0, juli 2017, BIJ12 Utrecht.

Lievense Milieu B.V. 2019 Quicksan Natuurwetgeving. Herenweg 21-23, Noordwijk.
SLS03336.RAP001.Qsn. Lievense Milieu B.V. Nieuwegein.

Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen' (2017)
Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie juli 2017.
www.netwerkgroenebureaus.nl

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierverseniging 2017 Vleermuisprotocol
2017, maart 2017

Internetbronnen:

www.pdokviewer.pdok.nl/

www.bij12.nl

www.vleermuis.net

www.zoogdierenvereniging.nl

Overzicht bijlagen

Bijlage 1

Wetgeving en beleid

Bijlage 2

Kaart regionale ligging

Bijlage 1

Wetgeving en beleid

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) vervangt sinds 1 januari 2017 de Natuurbeschermingswet 1998, Flora- en faunawet en de Boswet en voorziet hiermee in een gemoderniseerd wettelijk kader voor de bescherming van natuurgebieden, dier- en plantensoorten. Een belangrijk deel van de in de wet opgenomen regels bestaat uit de omzetting van de internationale verplichtingen op het vlak van bescherming van de biologische diversiteit, in het bijzonder de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De Wnb richt zich in basis op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit,
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies, en
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

De wet geeft ook invulling aan de in het bestuursakkoord natuur gemaakte afspraken over decentralisatie van taken en verantwoordelijkheden van het Rijk naar de provincies. De instrumenten en begrippenkaders van de Wnb zijn zo goed mogelijk afgestemd op andere onderdelen van het omgevingsrecht, in het bijzonder de toekomstige Omgevingswet.

In de Wnb zijn, behalve meer algemene bepalingen over bevoegdheden, natuur- en landschapsbeleid, beleidsmonitoring en instrumenten ter bescherming van natuur en landschap ook specifieke regels opgenomen ter bescherming van bijzonder natuurwaarden. Het gaat dan in het bijzonder om de bescherming van natuurgebieden van Europees belang (Natura 2000-gebieden) en de bescherming van soorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen die een specifieke bescherming behoeven. Deze onderwerpen zullen hieronder worden toegelicht.

Zorgplicht

Een belangrijk overkoepelend instrument is de zorgplicht (artikel 1.11) waarin gesteld wordt dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Deze zorg houdt in elk geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor in het wild levende dieren en planten:

- dergelijke handelingen achterwege laat dan wel
- indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden geveegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
- voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zo veel mogelijk beperkt of ongedaan maakt (mitigatie).

Gebiedsbescherming

In de Wnb zijn regels opgenomen die de bescherming van natuurgebieden van Europees belang die behoren tot het Natura 2000-netwerk. Deze gebieden worden beschermd om de gunstige staat van instandhouding van vogelsoorten, habitattypen en andere planten- en diersoorten te behouden en waar nodig te herstellen. Voor plannen of projecten met mogelijke schadelijke handelingen is in de Wnb een vergunningensysteem opgenomen. Hier aan gekoppeld kan het bevoegd gezag preventieve dwingende maatregelen opleggen om schadelijke effecten te voorkomen.

Op basis van de Wnb wordt alleen nog bescherming geboden aan de zogenaamde Natura 2000-gebieden, welke onderdeel zijn van het Europese netwerk van natuurgebieden. De eerder nationaal beschermde natuurmonumenten worden niet meer beschermd op grond van nationale wetgeving. Wel kunnen provincies 'bijzondere provinciale natuurgebieden' en bijzondere provinciale landschappen' aanwijzen. Provincies kunnen eventueel zelf regelgeving opstellen voor deze gebieden.

De gebiedsbescherming is gericht op de bescherming van aangewezen habitats en soorten binnen de gebieden. Significante negatieve effecten op het beschermde gebied zijn niet toegestaan, tenzij sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, er geen alternatieven voorhanden zijn en alle schade wordt gecompenseerd. De wet voorziet eveneens in het beschermen van het gebied tegen handelingen buiten het Natura 2000-gebied met een mogelijk negatief effect op de beschermde habitats en hieraan gekoppelde soorten. Dit is geregeld op basis van de zogenaamde externe werking.

Ten aanzien van Natura 2000-gebieden komen de uitvoeringsbevoegdheden voor het overgrote deel bij de provincies te liggen, met uitzondering van het aanwijzen van Natura 2000-gebieden en het vaststellen van de instandhoudingsdoelstellingen. Ten aanzien van de uitvoering is de provincie waarin een ingreep plaatsvindt, bevoegd. Voor rijkswateren blijft de rijksoverheid bevoegd.

Soortenbescherming

De in de Wnb gestelde regels ter bescherming van soorten voorzien in voorschriften ter bescherming van de van nature in het wild levende planten- en diersoorten. In dit deel staan de verplichte instrumenten van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern, Bonn en het biodiversiteitsverdrag centraal. Het is erop gericht om voor de beschermde soorten een gunstige staat van instandhouding te bereiken of te herstellen.

Verbodsbepalingen

De verboden, afwijkingsmogelijkheden en andere beschermingsmiddelen zijn direct overgenomen uit deze richtlijnen en verdragen en worden in de Wnb opgedeeld in drie beschermingsregimes. Elk van de drie beschermingsregimes kent zijn eigen soortenlijsten met daarbij eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffingsverlening. Voor de eerste twee beschermingsregimes sluiten deze nauw aan bij de verboden en uitzonderingen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere soorten geldt een minder strikt regime.

Vogelrichtlijnsoorten: De bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogels van soorten die voorkomen in de EU als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn en de niet in die bijlage genoemde geregeld voorkomende trekvogelsoorten (Wnb artikel 3.1). Voor deze soorten gelden de volgende verboden:

- lid 1: Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- lid 3: Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- lid 4: Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- lid 5: Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Habitatrichtlijnsoorten: De bescherming van in het wild levende dieren en planten van soorten die voorkomen in de EU op grond van de Habitatrichtlijn (bijlagen I, II, IV en V) en soorten van de Conventie van Bern Appendix II en de Conventie van Bonn Appendix I (art. 3.5). Voor deze soorten zijn in de Wnb de volgende verboden opgenomen:

- lid 1: Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- lid 2: Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- lid 3: Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen..
- lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
- lid 5: Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Andere soorten: De bescherming van niet onder de bovenstaande twee categorieën vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland, vermeld in de bijlage van de Wnb (art. 3.10). Voor deze soorten is onverminderd artikel 3.5 eerste, vierde en vijfde lid het verboden om:

- lid 1a: in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen.
- lid 1b: de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
- lid 1c: vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Voor de zoogdier-, amfibie- en reptielsoorten opgenomen in de bijlage van artikel 3.10 geldt geen Europese verplichting tot bescherming. Deze soorten worden beschermd vanwege ecologische redenen of de breed in de maatschappij levende overtuiging dat deze dieren een bescherming behoeven. Hiermee geeft Nederland uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om kwetsbare en bedreigde dier- en plantsoorten te beschermen.

Nesten

De Wnb kent geen standaardperiode voor het broedseizoen van vogels. Het gaat erom of er een broedgeval is. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken.

Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 1.3 lid 2 van de Wnb. U heeft voor deze soorten geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. En ook niet als u maatregelen treft die voorkomen dat deze soorten zich op de bouwplaats vestigen tijdens het broedseizoen. U mag dus buiten het broedseizoen nesten verplaatsen of verwijderen, maar daar zijn uitzonderingen op.

Nesten die het hele jaar door zijn beschermd

Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 1.3 lid 2 van de Wnb het gehele seizoen:

1. nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
2. nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
3. nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
4. vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).

Deze categorieën zijn terug te vinden in de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten'.

Nesten die *niet* het hele jaar door zijn beschermd

In de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' worden de volgende soorten aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd.

5. nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten

De aangepaste lijst met jaarrond beschermde nesten is indicatief en niet uitputtend. Als aanvulling op de vorige lijst zijn ook vogelsoorten opgenomen met niet jaarrond beschermde nesten. De soorten uit bovenstaande categorie 5 vragen extra onderzoek, ook al zijn hun

nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN; voormalige ecologische hoofdstructuur, EHS) is een netwerk van beschermde natuurgebieden, dat in de basis gevormd wordt door de al bestaande natuur, zoals duinen, heiden, bossen, meren en landgoederen. Aanvullend hierop worden nieuwe natuurgebieden ontwikkeld, bijvoorbeeld op gronden die eerst voor landbouw gebruikt werden. Ecologische natuurverbindingen verbinden deze gebieden met elkaar.

In het NNN liggen:

- bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 nationale parken;
- gebieden waar nieuwe natuur wordt aangelegd;
- landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de kustzone van de Noordzee en de Waddenzee;
- Alle Natura 2000-gebieden.

Het NNN moet uiteindelijk samen met de natuurgebieden in andere Europese landen het aaneengesloten pan-Europees Ecologisch Netwerk (PEEN) vormen. Het ruimtelijke beleid voor het NNN is gericht op behoud en ontwikkeling (spelregels EHS) van de wezenlijke kenmerken en waarden. Daarom geldt in deze gebieden het 'nee, tenzij'-regime. Indien een voorgenomen ingreep de 'nee, tenzij'-afweging met positief gevolg doorloopt kan de ingreep plaatsvinden, mits de eventuele nadelige gevolgen worden gemitigeerd en resterende schade wordt gecompenseerd. Indien de voorgenomen planontwikkeling met bijbehorende ingreep/ingrepen niet voldoet aan de voorwaarden uit het 'nee, tenzij'-regime dan kan de ingreep niet plaatsvinden, tenzij het onderstaande van toepassing is.

Saldobenadering

In die gevallen waarbij het instrument saldobenadering van toepassing is hoeft het 'nee, tenzij'-afwegingskader niet doorlopen te worden en is ook geen sprake van compensatie, zoals bij ingrepen onder het 'nee, tenzij'-regime.

Harde eis hierbij is wel dat aan alle voorwaarden voor het toepassen van de saldobenadering wordt voldaan. Alleen dan is immers per saldo winst voor het NNN gegarandeerd. Is dit niet het geval dan geldt onverkort het 'nee, tenzij'-regime.

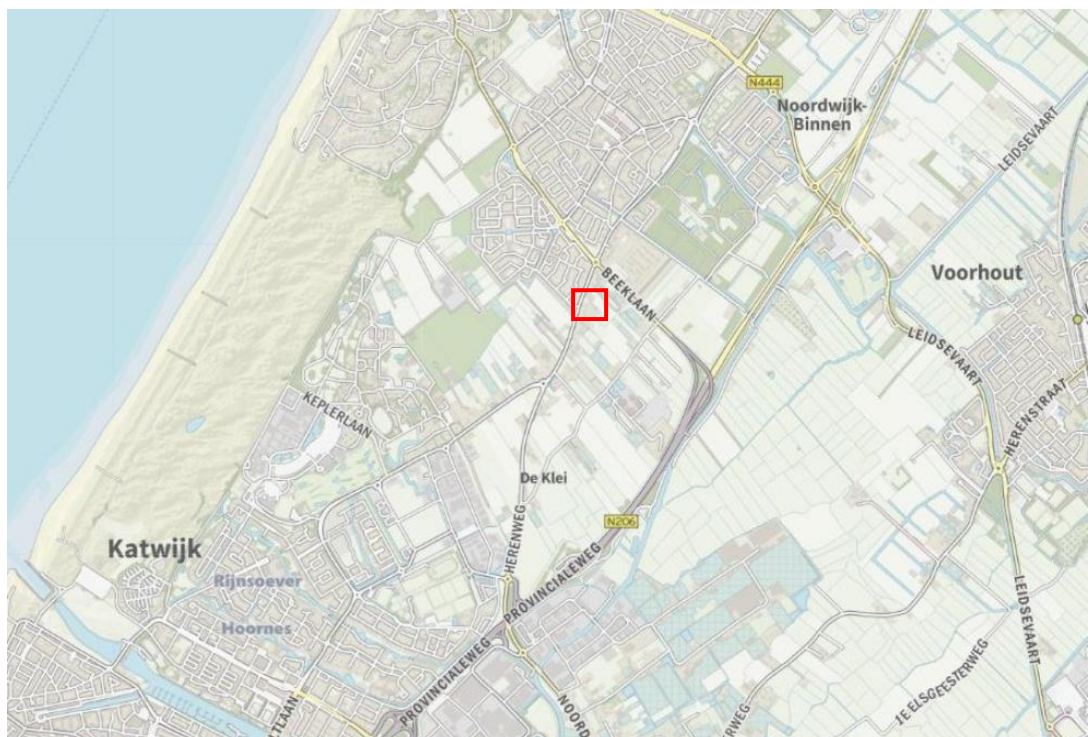
Beoordeling van effecten van een ingreep op het NNN

Voor de beoordeling van de effecten van een ingreep en bij het nader invullen van de begrippen: 'geen netto verlies', 'behoud van ambitie', 'versterking van het NNN' en 'kwaliteitsslag' zijn de volgende aandachtspunten ten aanzien van natuurkwaliteit belangrijk:

- zowel de actuele natuurwaarden als het vastgelegde natuurdoel zijn relevant;
- natuurwaarden worden primair afgemeten aan doelsoorten en natuurlijkheid (de kwaliteitscriteria van natuurdoeltypen);
- behoud en ontwikkeling van natuurwaarden zijn afhankelijk van het voldoen aan een reeks van randvoorwaarden (met name bodemgesteldheid, waterkwaliteit, processen in de omgeving, minimumoppervlakte en beheer).
- significant negatieve effecten betreffen zowel natuur- als hun randvoorwaarden.

Bijlage 2

Kaart regionale ligging

Locatie van het plangebied (globaal rood kader; bron: pdok.nl)